

በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ተዛምዶ፤ በአስራአንደኛ ክፍል ተማሪዎች ተተኪነት ይደነቃቸው ገረመው¹ ገረመው ለሙ² ስይደ ይመር³

አጠቃሎ

የዚህ ጥናት ዋና ዓላማ በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ያለውን ተዛምዶ መፈተሽ ሲሆን፤ ጥናቱ በተላውጦዎች መካከል ያለን ግንኙነት የሚፈትሽ በመሆኑ ተዛምዷዊ የምርምር ንድፍን ተከትሏል። እኩል እድል ሰጭ በሆነው ተራ የእጣ ንሞና ዘዴ በመጠቀም የተመረጡት የጥናቱ ተሳታፊዎች በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በሁለት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት-ቤቶች የሚማሩ የአማርኛ ቋንቋ አፍፈት የሆኑ ሁለትመቶ ሶስት የአስራአንደኛ ክፍል ተማሪዎች ናቸው። ከእነዚህ የጥናቱ ተሳታፊዎች መረጃ ለመሰብሰብ የአንብቦ መረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተናና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም የጽሁፍ መጠይቅ በጥቅም ላይ ውለዋል። በመረጃ ትንተናው ገላጭና ተንባይ ስታቲስቲካዊ ዘዴዎችን በመጠቀም ተከናውኗል። የአማካዮች፣ የመደበኛ ልይይቶች እና የፐርሰን ፕሮዳክት ሞመንት ኮሌሌሽን ትንተና ተደርጓል። ከመረጃ ትንተናዎቹ በተገኙት ውጤቶች መሰረትም የአስራአንደኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ በምን ደረጃ ላይ እንደሆነ ለሚጠይቀው የጥናቱ ጥያቄ የፈተናው አማካይ ውጤትና የውጤት ስርጭቱ አብዛኞቹ ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው መካከለኛ ሲሆን፤ የጥናቱ ተሳታፊ ተማሪዎች የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ምን ደረጃ ላይ እንደሆነ ለማወቅ በተደረገ የአማካዮች ፍተሻ ደግሞ፤ በንዑስ ዘርፎች ደረጃና በአጠቃላይ መጠይቅ ደረጃ የተገኘው ውጤት እንዳሳየው የተማሪዎቹ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከለኛ ነው። በመጨረሻም በተሰራው የፐርሰን ተዛምዶ ትንተና ውጤት መሰረት በአስራ አንደኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ጉልህ ተዛምዶ አልታየም።

ቁልፍ ቃላት፤ ራስመር የመማር ብልሃቶች አጠቃቀም፣ አንብቦ የመረዳት ችሎታ

¹ አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የፕሌንቶሪ ተማሪ

ኢ.ሜይል: yidnekachew100@gmail.com

² አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ

³ መቀለ ዩኒቨርሲቲ

መግቢያ

አንብቦ የመረዳት ችሎታ ተማሪዎች ሁሉንም ትምህርቶች በማንበብ እንዲማሩ፤ ራሳቸውን ችለው የሚያነቡ እንዲሆኑ፤ በህይወት ዘመናቸው ለመማር እንዲሁም በማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ህይወታቸውን ተሳታፊ እንዲሆኑ በጣም አስፈላጊ ነው። ማንበብ ሂደትና ውጤትን የሚያጣምር ክህል ነው (Alderson, 2000)። ማንበብ እንደሂደት በአንባቢና ጽሁፍ መካከል የሚደረግ መስተጋብር ሲሆን፤ እንደውጤት ደግሞ፤ ማንበብ ከመስተጋብሩ የሚገኘው መረዳት ነው። እንደ ውጤት እንደሆነ፤ የተገለጸው አንብቦ መረዳት ከአንባቢ አንባቢ የተለያየ ሊሆን ይችላል። ለዚህም ምክንያቱ መልዕክት ጽሁፍ ውስጥ የተቀመጠ ሳይሆን አንባቢ ጽሁፉን ሲያነብ በጽሁፉና አንባቢ መካከል በሚኖር መስተጋብር የሚፈጠር በመሆኑ ነው። ይህ መስተጋብር ደግሞ በአንባቢዎች እውቀት፣ ልምድ፣ ዓላማና በሌሎች ተላውጦዎች ተጽዕኖ ምክንያት የተለያየ ስለሚሆን ከማንበብ ሂደቱ የሚገኘው መረዳት የተለያየ እንዲሆን ያደርጋል። ሁለት ወይም ከዛ በላይ ሰዎች አንድን ጽሁፍ አንብበው የተለያየ መረዳት የሚፈጠረውም በዚህ ምክንያት ነው (Alderson, 2000)።

አንብቦ መረዳትን ውጤታማ ከሚያደርጉ ጉዳዮች አንዱ የብልሃት አጠቃቀም ነው። አንብቦ መረዳት በአንድ ጊዜ መልዕክት ለማግኘትና ለመፍጠር ዓላማ ይዞ ማሰላሰልን የሚፈልግ ውስብስብ የአዕምሮ ተግባር በመሆኑ ውጤታማ እንዲሆን በአንባቢው ቁጥጥር የሚተገበሩ ራስመር ብልሃቶችን መጠቀም ያስፈልጋል (Blachowicz & Ogle, 2008)። እነዚህም ብልሃቶች ዓላማ ይዞ በእቅድ ማንበብ፣ የጽሁፍን አደረጃጀት በመረዳት መልዕክትን ለማግኘት ማንበብ፣ አላስፈላጊ መረጃ ላይ የማተኮርና የተወሰኑ የጽሁፍ ክፍሎችን የመዝለል (ሳያነቡ የማለፍ) ባህሪን መቆጣጠር፣ ሙሉ ትኩረትን በሚነበበው ጽሁፍ ላይ በማድረግ ማንበብ፣ የመረዳቱን ሂደት እያረጋገጡ ማንበብ፣ የመረዳት እክል ሲገጥም ችግሩን የመፍቻ ብልሃቶችን መጠቀም፣ ከማንበቡ ሂደት የተገኘውን አጠቃላይ መረዳት መገምገም እና ሌሎችም ናቸው።

የማንበብ ክህል ትምህርት የተማሪዎችን አንብቦ የመረዳት ችሎታ በተገቢ ደረጃ የሚያዳብር ከሆነ ተማሪዎችን ዘለቂታዊ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ያደርጋቸዋል። ስለሆነም የአንብቦ መረዳት ትምህርት ውጤታማ እንዲሆንና ተማሪዎችም ተጠቃሚ እንዲሆኑ የመማር ማስተማር ሂደቱ ተማሪዎች ሃላፊነት ወስደው የራሳቸውን የመማር ሂደት እንዲመሩ ማስተማር ሂደቱ ተማሪዎች ሃላፊነት ወስደው የራሳቸውን የመማር ሂደት እንዲመሩ የሚያበቃቸው መሆን ይጠበቅበታል። በተለይ ደግሞ፤ ከቀደሙት የክፍል ደረጃዎች የበዙና

የከበዱ ትምህርታዊ ተግባራትን ማከናወን የሚጠበቅባቸው የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪዎች የመማር ሂደታቸውን የሚቆጣጠሩና የሚመሩ መሆን ይኖርባቸዋል (Nilson, 2013):: ይህ ደግሞ ተግባራዊ ሊሆን የሚችለው ተማሪዎች የራስ መማር ብልሃቶችን ሲጠቀሙ ነው (Blachowicz & Ogle, 2008)::

የራስ መማር ብልሃቶችን መጠቀም የተማሪዎችን ውጤታማነት እንደሚጨምር በማህበረ-ግንዛቤያዊ ንድፈሃሳብ የሚታመን ነው (Zimmerman, 1990):: ራስ መማር አስተሳሰብን፣ ስሜትንና ድርጊትን የሚቆጣጠሩ ራስ መራዊ ሂደቶችን የሚያካትት ጽንሰሃሳብ ነው፡ ፡ ራስ መማር የመማር ሂደትን Parker (2016) የራስን ድርጊት ለመቆጣጠርና ለመምራት የሚያገለግል አእምሯዊ ሂደት ነው በማለት ይገልጹታል፡፡ አንድ ተማሪ አስቀድሞ ያነበበውን አንቀጽ መልዕክት አለመረዳቱን እንዲገነዘብ እና ችግሩን ለመፍታት የሚያግዙ ብልሃቶችን (በተሻለ ትኩረት ደጋግሞ ማንበብ፣ ራስን መጠየቅ፣ የቀደመ ዕውቀትን መፈተሽ . . .) እንዲጠቀም ራስ መማር የመማር ሂደት ያስችለዋል፡፡

ማንበብ በራስ መማር ብልሃቶች አጋዥነት የማንበብ ሂደቱን በመቆጣጠር፣ በመገምገም እና የመረዳት ችግሮችን በመቅረፍ የሚከናወን የአእምሮ ተግባር ነው፡፡ ብልሃቶችን የመጠቀሙ ሁኔታ ከአንባቢ አንባቢ የተለያየ ሊሆን ቢችልም ማንበብ፣ የጽሁፉ ሀሳብ ግልጽ ሳይሆን ሲቀር ደጋግሞ በማንበብ፣ የጽሁፉን ሀሳብ በደንብ መረዳት ከጽሁፉ ውስጥ መረጃ በመፈለግ፣ የጽሁፉን ሀሳብ በጥልቀት ለመረዳት ከሌሎች ምንጮች የሚገኝ መረጃን በመጠቀም፣ እገዛ ሊያደርጉ ከሚችሉ ሰዎች እገዛ በመጠየቅ፣ የማንበቡ ተግባር የሚከናወንበትን አውድ ምቹ በማድረግ፣ ትኩረትን ሊስቡ የሚችሉ ነገሮችን በመቆጣጠር፣ በንባብ ሂደት የተረዱትንና ያልተረዱትን በመገምገም እና ሌሎች መሰል አንብቦ መረዳትን ለማሳካት የሚጠቅሙ የራስ መማር ብልሃቶችን በመጠቀም የሚተገበር ነው (Blachowicz & Ogle, 2008)::

ራስ መማር ተማሪዎች በትምህርታቸው ስኬታማ ለመሆን የራስ መማር ብልሃቶችን በዝርዝር የሚጠቀሙ ናቸው (Zimmerman፣ 1989):: ስለሆነም የራስ መማር ብልሃቶችን ተጠቅመው የሚያነቡ ተማሪዎች ተደራሽ ዝርዝር ዓላማዎችን ያዘጋጃሉ፤ ዓላማቸውን ከግብ ለማድረስ ተገቢ ብልሃቶችን መርጠው ይጠቀማሉ፤ የብልሃቶቹን ውጤታማነት ይከታተላሉ፤ አፈጻጸማቸውን ከግባቸውን አንጻር ይገመግማሉ፡፡ የታቀደው ዓላማ ከተሳካ ሌሎች ዓላማዎችን በመንደፍ ሂደቱ ይቀጥላል፤ ዓላማው ካልተሳካ ደግሞ ላለመሳካቱ ምክንያቶችን በመመርመር ዓላማንና ብልሃቶችን በመከለስ ሂደቱ እንደገና ይተገበራል፡፡

ራስመር መማርን የሚተነትኑ የተለያዩ ንድፈ ሃሳቦች ራስመር መማር ሂደታዊ እና ዑደታዊ እንደሆነ ይስማማሉ። ሂደታዊ የሚያስብለው እንደ ዓላማ መንደፍ፣ ማቀድ፣ መተግበር፣ መገምገም እና መሰል ቅደምተከተላዊ ተግባራትን የሚያካትት መሆኑ ሲሆን፤ ዑደታዊ የሚያስብለው ደግሞ ከእያንዳንዱ ተግባር አፈጻጸም የሚገኝ መረጃ በቀጣይ የመማር ተግባር ለሚኖር የብልሃቶች አጠቃቀም መነሻ በመሆን ስለሚያገለግል ነው። ከተለያዩ የራስመር መማር ሞዴሎች ውስጥ የቦካርት ሞዴል፣ የፒንትሪች ሞዴል፣ የኤፍክሲደስ ሞዴል፣ የዋይን እና ሃድዊን ሞዴል እና የዚመርማን ሞዴል ተጠቃሽ ናቸው (Zimmerman, 1989; Panadero, 2017)። ከእነዚህ ሞዴሎች ውስጥ ለዚህ ጥናት የተመረጠው በማህበረ ግንዛቤያዊ ንድፈ ሃሳብ ላይ የተመሰረተው የዚመርማን (ዑደታዊ) ሞዴል ነው።

Panadero (2017) ሞዴሉ በተለያዩ ጥናቶች መፈተሹን ይገልጻሉ። በተጨማሪም የራስመር መማርን እድገት ከሚያብራራው ደረጃዊ ሞዴል በተለየ መልኩ ዑደታዊ ሞዴል ሂደቱን የሚያሳይ በመሆኑ ለዚህ ጥናት የተመረጠው ይኸው የዚመርማን ሞዴል ነው። ይህ ሞዴል ለመረዳት ቀላል እና ግልጽ መሆኑ ሌላው ሞዴሉን ተመራጭ ያደረገው ምክንያት ነው።

በዑደታዊ ሞዴል የራስመር መማር ሂደት ደረጃዎች በሰንጠረዥ መልክ የቀረቡት በ2000 እ.አ.አ. ሲሆን በ2003 እ.አ.አ. ደግሞ ሂደቱ በስዕል መልክ ቀርቧል። በማስከተልም ይኸው ስዕላዊ መግለጫ በZimmerman & Moylan (2009) ማሻሻያ ተደርጎበታል። በማሻሻያው መሰረትም የሂደቱ ደረጃዎች ምንነት እና በደረጃዎቹ መካከል ያለው ትስስር በዝርዝር ተገልጿል። በሂደቱ የትግበራ ደረጃ ውስጥም ተጨማሪ ተግባራት ተካተዋል (Panadero & Alonso-Tapia, 2014)።

ዑደታዊ ሞዴል በማህበረ ግንዛቤያዊ ንድፈ ሃሳብ ላይ የተመሰረተ እና ራስመር መማርን በሰፊው ተንትኖ የሚያቀርብ ነው (Panadero & Alonso-Tapia, 2014)። በዑደታዊ ሞዴል መሰረት ራስመር የመማር ሂደት አካባቢያዊ፣ ግላዊ እና ባህሪያዊ ተላውጦዎችን በመቆጣጠር ላይ የተመሰረቱ የመማሪያ ብልሃቶች መጠቀምን ያካትታል። ይህ ሞዴል ቅድመ ትግበራ (Forethought)፣ ትግበራ (Performance) እና ጽብረቃ (Self-reflection) የተሰኙ ሶስት ደረጃዎች አሉት። በእነዚህ ሶስት ደረጃዎች ውስጥ ያሉ ግላዊ፣ ባህሪያዊና አካባቢያዊ ራስመር ብልሃቶች ከአንብቦ መረዳት ችሎታ ጋር በጥቅሉ እንዲሁም በአንብቦ መረዳት ችሎታ ስር እንደ ንዑስ ዘርፍ ከቀረቡት በግልጽ የቀረቡን ሀሳብ አንብቦ የመረዳት ችሎታ፣ አንድምታዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታና

አውዳዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸው ተዛምዶ በዚህ ጥናት ተፈትሷል።

የጥናቱ አነሳሽ ምክንያት

በተለያዩ የትምህርት አውዶች ተማሪዎች ዓላማ በመንደፍ፣ ራሳቸውን በመቆጣጠር፣ ራሳቸውን በመገምገም እና ግለጽብረቃ በማድረግ ራስመር ሂደትን ተግባራዊ ሲያደርጉ ውጤታማ ይሆናሉ (Bembenuatty, White & Velez, 2015) ይገልጻሉ። ተማሪዎች የመማር ሂደታቸውን ራስመር ለማድረግ የብልሃቶችን ጠቀሜታ ማወቃቸው ለመማር የሚኖራቸውን ተነሳሽነት ከፍ ያደርገዋል፤ ብልሃቶቹን በቀጣይነት እንዲጠቀሙ ያደርጋቸዋል፤ በተጨማሪም በትምህርትቤት የሚኖራቸውን ውጤታማነት ያሻሽላቸዋል (Zimmerman, 1990)።

ምንም እንኳን የጥናት ውጤቶች (Zimmerman, 1990; Zimmerman & Martinez-Pons, 1986; Lynch, 2002; Piercey, 2013; Sardareh, Saad & Boroomand, 2012; Schunk, 2003 & Tobing, 2013) የተማሪዎች የራስመር የመማር ብልሃቶች አጠቃቀምና የትምህርት ውጤታማነት ተዛምዶ እንዳላቸው ቢያሳዩም ብዙ ተማሪዎች ግን በራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ረገድ ብዙ ይቀሯቸዋል (Nilson, 2013)። አቅዶ የመተግበር፣ ስራን የመገምገም፣ ስሜትና ተነሳሽነታቸውን የማስተካከል፣ የጥናት ባህሪያቸውን የመቆጣጠርና የጥናት አካባቢያቸውን የማመቻቸት ችግሮች በሰፊው ይታይባቸዋል፤ የጊዜ አጠቃቀማቸውና የስራ ስነምግባራቸው ዝቅተኛ እንዲሁም፣ የመማር ሂደታቸው በሌሎች ቁጥጥር ስር እንደሆነ የሚያምኑ በመሆኑ ለትምህርታዊ ውጤታቸው ውጫዊ አካልን ተጠያቂ ያደርጋሉ (Nilson, 2013)። ይህ ችግር ደግሞ፣ በእድሜ ታዳጊና በማንበብ ደካማ በሆኑት ተማሪዎች ላይ ጎልቶ ስለሚስተዋል አንብቦ የመረዳት ተግባራቸውን የመቆጣጠር ችግር ይስተዋልባቸዋል (Neufeld, 2005)።

Nilson (2013) ያቀረቡት ሃሳብ ስለ ኢትዮጵያ ተማሪዎች የተጻፈ ባይሆንም በኢትዮጵያ ያለውም እውነታ ከዚህ የራቀ አይደለም (ለምሳሌ፣ Bekel, 2013)። በኢትዮጵያ በተለያዩ የክፍል ደረጃዎች የሚገኙ ተማሪዎች በአማርኛ አንብቦ ለመረዳት እንደሚቸገሩ የተለያዩ ጥናቶች (ለምሳሌ፣ Alidou, 2007; Berhanu, Heugh, Benson & Mekonnen, 2009; Piper, 2010) ይገልጻሉ። አንብቦ መረዳት ደግሞ፣ ለትምህርታዊና ተግባራዊ ችሎታ ማደግ ወሳኝ ሚና እንደሚጫወት ስለሚታመን (Krashen, 2004; Cekiso, 2012; Menaka & Jebaraj, 2017) የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከራስመር የመማር

ብልሃቶች አጠቃቀም ጋር ያለውን ተዛምዶ በተለየ ማጥናት አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።

Zimmerman (1990) እና Zimmerman & Martinez-Pons (1986) የተማሪዎችን የትምህርት ውጤት በመወሰን ረገድ የራስመር መማር ብልሃቶችን መጠቀም ከፍተኛ ሚና እንደሚጫወት በጥናታቸው አሳይተዋል። Lynch (2002), Piercey (2013), Sardareh, Saad & Boroomand (2012), Schunk (2003)ና Tobing (2013) ራስመር የመማር ብልሃቶች ከተማሪዎች የማንበብ ችሎታ ጋር አዎንታዊ ተዛምዶ እንዳለው በጥናታቸው አመልክተዋል።

አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከራስመር የመማር ብልሃቶች እንዲሁም የራስመር የመማር ብልሃቶች ከተማሪዎች ውጤታማነት ጋር ግንኙነት እንደሌላቸው ያመለክቱ ጥናቶችም አሉ። Shang (2010)ና Turan & Konan (2012) በተማሪዎች ራስመር የመማር ብልሃቶች አጠቃቀም እና የትምህርት ውጤት መካከል ተዛምዶ አለመኖሩን ከገለጹ ጥናቶች ውስጥ የሚጠቀሱ ናቸው። የNejadihassan & Arabmofrad (2016) ጥናት በራስመር የመማር ብልሃቶች እና አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል ተዛምዶ እንደሌለ አመለክቷል። በተጨማሪም Cosentino (2017) ራስመር የመማር ብልሃቶችን ማስተማር የማንበብ ችግር ባለባቸው ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ውጤት ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ ለመፈተሽ ባደረጉት ጥናት ብልሃቶችን ማስተማር ጉልህ ተጽዕኖ እንዳለመጣ እና በሁለቱ ተላውጦዎች መካከል ተዛምዶ እንደሌለ ገልጸዋል።

በተጨማሪም አብዛኞቹ ጥናቶች እንግሊዝኛን በሁለተኛ ቋንቋነትና በውጭ ቋንቋነት በሚማሩ ተማሪዎች ላይ የተሰሩ በመሆናቸውና አንዳንዶቹ ጥናቶች (ለምሳሌ Chae, 2019; Parker, 2016) ደግሞ የመማር ችግር ወይም የማንበብ ክህሎት ውስንነት ባለባቸው ተማሪዎች ላይ የተካሄዱ በመሆናቸው በአፍመፍቻ ቋንቋ የመማር-ማስተማር አውድ ውስጥ መደበኛ ባህርይ ያላቸው ተማሪዎች ራስመር የመማር ብልሃቶች አጠቃቀም እና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ያላቸውን ግንኙነት አስመልክቶ የተሟላ መረጃ ሊሰጡ አይችሉም።

በአጠቃላይ በአንብቦ መረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ተዛምዶ መኖር አለመኖሩን ለመፈተሽ የተካሄዱት ጥናቶች ውጤት ላይ የታዩት መለያዎቻቸው ወይም ክፍተቶች ጉዳዩ ላይ ተጨማሪ ጥናት ማድረግ እንደሚያስፈልገው ያመለክታሉ። ከዚህ በተጨማሪ የራስመር መማር ሂደት ውጤታማነት ከአውድ አውድ የሚለያይ በመሆኑ (Zimmerman & Martinez-Pons, 1990) በሀገራችንም የተላውጦዎቹን ተዛምዶ መፈተሽ ያስፈልጋል። በመሆኑም

ከላይ በቀረቡት የጥናቱ አነሳሽ ምክንያቶች መነሻነት የሚከተሉት ጥያቄዎች ተሰንዘረዋል። የ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች፤

- አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምን ደረጃ ላይ ነው?
- የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ምን ደረጃ ላይ ነው?
- በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ተዛምዶ አለ?

የጥናቱ ዘዴ

ይህ ምርምር ዋና ዓላማ አድርጎ የተነሳው የተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ከራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ጋር ያለውን ተዛምዶ መመርመር በመሆኑ ጥናቱ ተዛምዷዊ የምርምር ንድፍን ተከትሏል። ለዚህ ዓላማ በምርምሩ የተሰበሰበው መረጃ በአሃዛዊ መንገድ የቀረበ በመሆኑ ምርምሩ በአይነቱ መጠናዊ ምርምር ነው።

የጥናቱ ተሳታፊዎች

በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በሚገኙ የመንግስት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት-ቤቶች የሚማሩ 203 የአማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች የጥናቱ ተተኪዎች ነበሩ። የናሙና አወሳሰዱም በመጀመሪያ ነሲባዊ የእጣ ንሞና ዘዴ በመጠቀም በአዲስ አበባ ከተማ ከሚገኙ ክፍለከተሞች ውስጥ የካና ለሚከራ ክፍለከተሞች ተመርጠዋል። በመቀጠል ተራ የእጣ ንሞና ዘዴ በመጠቀም በሁለቱ ክፍለከተሞች ውስጥ ከሚገኙ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት-ቤቶች ውስጥ አንድ አንድ ትምህርት-ቤት ለመምረጥ በተደረገ የንሞና ሂደት ደጃዝማች ወንድይራድ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት-ቤት ከየካ ክፍለከተማና የካ አባይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት-ቤት ከለሚከራ ክፍለከተማ ተመርጠዋል።

በሁለቱ ትምህርት-ቤቶች የሚማሩ የአስራአንደኛ ክፍል ተማሪዎች የጥናቱ ተሳታፊዎች ነበሩ። በዚህ ደረጃ የሚገኙ ተማሪዎች ያላቸው የእድሜና የትምህርት ዝግጅት በራስ ተነሳሽነት እያነበቡ እንዲማሩ የሚያደርጋቸው እና ስርዓተ-ትምህርቱም ይህን የሚጠብቅባቸው መሆኑ ተማሪዎቹ ለዚህ ጥናት እንዲመረጡ አድርጓቸዋል። ከእድሜና የትምህርት ዝግጅት አንጻር የአስራሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች ከአስራአንደኛ ክፍል ተማሪዎች እንደሚሻሉ ቢታመንም የአስራሁለተኛ ክፍል ተማሪዎች ለሀገር አቀፍ ፈተና በሚያደርጉት ዝግጅት ምክንያት በቂ ጊዜ ስለማይኖራቸውና ይህ ሁኔታ ደግሞ፤ ለጥናቱ የሚያስፈልጉ

መረጃዎችን ለመሰብሰብ እንቅፋት እንዳይሆን በማሰብ የአስራአንደኛ ክፍል ተማሪዎች የጥናቱ ተሳታፊዎች እንዲሆኑ ተመርጠዋል። በትምህርት ቤቶቹ ውስጥ ካሉ የአስራአንደኛ ክፍል ምድቦች ውስጥ ተራ የእጣ ንሞና ዘይቤ በመጠቀም ከያንዳንዱ ሁለት፤ በድምሩ አራት ምድቦች በናሙናነት ተመርጠው በምድቦቹ ውስጥ የሚማሩ 203 ተማሪዎች የጥናቱ ተሳታፊ ሆነዋል።

የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች እና መረጃ አሰባሰብ

የጥናቱን መረጃዎች ለመሰብሰብ ሁለት አይነት የመረጃ መሰብሰቢያ መሳሪያዎች ጥቅም ላይ ውለዋል። እነርሱም የጽሁፍ መጠይቅና ፈተና ሲሆኑ አዘገጃጀታቸው እና አተገባበራቸው እንደሚከተለው ተብራርቷል።

የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መጠይቅ፤ ይህ በተማሪዎች የሚሞላ ግለ-ገለጻዊ መጠይቅ የተማሪዎችን የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ለመለካት ያገለገል ሲሆን፤ በሊከርት ስኬል የቀረበ ነው። በZimmerman & Martinez-Pons (1986) የተለዩትን የራስመር መማር ብልሃት ምድቦች ያካተተ ከተለያዩ መጠይቆች ተውጣጥቶ የተዘጋጀው መጠይቅ ከተማሪዎች መረጃ ለመሰብሰብ ውሏል። ይህ የጽሁፍ መጠይቅ ማህበረ ግንዛቤያዊ ንድፈሃሳብ ላይ ተመስርቶ በቀረበው የዚመርማን ሞዴል መሰረት የቅድመትግበራ ጊዜ፣ የትግበራ ጊዜ እና የጽብረታ ጊዜ ብልሃቶችን አካቶ ቀርቧል።

መጠይቁ በአጠቃላይ ሰላሳ ሶስት (33) ጥያቄዎች ያሉት ሲሆን፤ ከነዚህም ውስጥ ዘጠኙ የቅድመትግበራ ደረጃ፣ አስራዘጠኝ የትግበራ ደረጃና አምስቱ የጽብረታ ደረጃ ራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀምን በተመለከተ መረጃ ለመሰብሰብ አገልግለዋል። የመጠይቁ ጥያቄዎች፤ ሁልጊዜ አደርገዋለሁ (5)፣ ብዙ ጊዜ አደርገዋለሁ (4)፣ ከሞላ ጎደል አደርገዋለሁ (3)፣ አልፎአልፎ አደርገዋለሁ (2) እና በጭራሽ አላደርገውም (1) በሚሉ የድርጊት ድግግሞሽን በሚገልጹ በሰንጠረዥ የቀረቡ ባለአምስት ስኬል አማራጭ መልሶችን የያዙ ናቸው።

መረጃ ለመሰብሰብ ጥቅም ላይ ከመዋሉ በፊት በስነልቦናና ልኬታ ባለሙያዎች እንዲሁም በቋንቋ ማስተማር ስነዘይቤ ምሁራን ተገምግሞ አስተያየት ተሰጥቶበታል። በተሰጡት አስተያየቶች መሰረትም ተገቢ የሆኑ የማስተካከያ ስራዎች ተሰርተው በመጠይቁ መረጃ ተሰብስቧል። በዚህ መጠይቅ ውስጥ ያሉ በተገላቢጦሽ የቀረቡ ስድስት (6) ጥያቄዎች (ጥያቄ 4፣ 5፣ 7፣ 12፣ 30ና 33) ምላሾቻቸው በተገላቢጦሽ ተመዝግበው ቀርበዋል። የመጠይቁ አስተማማኝነት በክርንባኽ አልፋ ተለክቶ 0.875 ሆኖ ተገኝቷል።

አንብቦ የመረዳት ችሎታ ፈተና፤ የጥናቱ ተሳታፊ ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ የተለካው ለዚህ ጥናት ተብሎ በተዘጋጀ የአንብቦ መረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተና ነበር። ይህ ፈተና አንብቦ በግልጽ የቀረበ ሀሳብን የመረዳት ችሎታ፣ አንድምታዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍቺን የመረዳት ችሎታን ለመፈተሽ በሚያስችል መልኩ መሰረታዊ የፈተና ባህሪያትን ተከትሎ ተዘጋጅቷል። ፈተናው አንድ ምንባብ እና ሃያ ጥያቄዎችን የያዘ ሲሆን በቋንቋ ማስተማር ስነዘዴ ምሁራንና ተፈታኞቹን ተማሪዎች በሚያስተምሩ የአስራአንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ተገምግሞ አስተያየት እንዲሰጥበት ከተደረገ በሁዋላ በተሰጡት አስተያየቶች መሰረት ተስተካክሎ ተግባራዊ ተደርጓል።

የመረጃ አሰባሰብ:- የጽሁፍ መጠይቁና ፈተናው መረጃ ለመሰብሰብ ጥቅም ላይ ከመዋላቸው በፊት በናሙናነት በተመረጡት ትምህርትቤቶች ምርምሩን ለማድረግ የሚያስችል ፈቃድ ለማግኘት ለትምህርት ቤቶቹ አስተዳደር ጥያቄ ቀርቦ ፈቃድ ማግኘት ተችሏል። በመረጃ አሰባሰብ ሂደት የሚሳተፉ የአስራአንደኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የጥናቱ ካላማ ከተገለጸላቸው በኋላ የተሳትፎ ፈቃዳቸውን ተጠይቀው ስምምነታቸውን ገልጸዋል። የጥናቱ ተሳታፊ ተማሪዎችም መምህሮቻቸው በተገኙበት ስለጥናቱ ዓላማ ተገልጸላቸው በጥናቱ ለመሳተፍ ስምምነታቸውን በመግለጻቸው መጠይቁን በመሙላትና የአንብቦ መረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተናውን በመስራት በጥናቱ እንዲሳተፉ ተደርጓል።

የመረጃ አተናተን ዘዴ

በአንብቦ የመረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተናና በራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መጠይቅ የተሰበሰቡት መረጃዎች በገላጭና ተንባይ የስታትስቲክስ ዘዴዎች ተተንትነው ቀርበዋል። በፈተና የተሰበሰቡ መረጃዎች ገላጭ ስታቲስቲክስ በመጠቀም የተማሪዎቹን አንብቦ የመረዳት ችሎታ በሚገልጹ አማካኞችና መደበኛ ልይይቶች ተተንትነዋል። የመጀመሪያውንና ሁለተኛውን የጥናቱ መሰረታዊ ጥያቄዎች ለመመለስ የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ፈተና ውጤት እንዲሁም፣ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መጠይቅ ውጤት አማካይና መደበኛ ልይይት ትንተና ተደርጓል። በመቀጠል የፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመርን በመጠቀም በጥናቱ ተላውጦዎች መካከል ተዛምዶ መኖር አለመኖሩን ለሚመለከተው የጥናቱ ሶስተኛ ጥያቄ መልስ ለማግኘት ተሞክሯል።

የመረጃ ትንተና

የዚህ ጥናት አጠቃላይ ተሳታፊ ተማሪዎች ቁጥር 203 ነው። ከእነዚህ ውስጥ ሴት ተማሪዎች 137 (67.5%) ሲሆኑ፤ ወንድ ተማሪዎች ደግሞ፤ 66 (32.5%) ናቸው። በገላጭና ተንባይ ስታቲስቲክስ ዘዴ የተሰራው የመረጃ ትንተና ውጤት በዚህ ክፍል ቀርቧል።

የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ደረጃ

የተማሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ያለበትን ደረጃ ለመወሰን የፈተና ውጤት አማካይና መደበኛ ልይይት ተፈትሷል። የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ በምን ደረጃ ላይ ይገኛል? ለሚለው ጥያቄ መልስ ለማግኘት ከአንብቦ መረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተናው የተገኘው ውጤት ትንተና በሰንጠረዥና በገለጻ ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 1

የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ አማካይና መደበኛ ልይይት

ጥገኛ ተላውጦ	አማካይ *	መደበኛ ልይይት	አንብቦ የመረዳት ችሎታ መለኪያ			
			0-25	26-49	50-75	76-100
1. አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ	49.81	22.91	45 (22.2%)	49 (24.1%)	71 (35%)	38 (18.7%)
2. አንብቦ አንድምታዊ ፍቺን የመረዳት ችሎታ	59.41	27.93	35 (17.2%)	38 (18.7%)	45 (22.2%)	85 (41.9%)
3. አንብቦ አውዳዊ ፍቺን የመረዳት ችሎታ	64.46	30.80	30 (14.8%)	16 (7.9%)	59 (29%)	98 (48.3%)
4. አንብቦ የመረዳት ክሂል	56.65	22.46	32 (15.7%)	36 (17.7%)	98 (48.3%)	37 (18.3%)

*ናሙና=203

በሰንጠረዥ 1 መረጃ መሰረት የተማሪዎቹ የችሎታ አማካይ በአንብቦ መረዳት ክፍሎች ሲገለጽ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ አንብቦ የመረዳት ችሎታ አማካይ 49.81%፣ አንድምታዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ አማካይ 59.41% እና አውዳዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ አማካይ 64.46% መሆኑን መረዳት ይቻላል። አንብቦ የመረዳት ክፍሎች ድምር

ውጤት የሆነው የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ አማካይ 56.65% ነው።

ሰንጠረዥ 1 ከችሎታ አማካይ በተጨማሪ የተማሪዎች ስርጭት በችሎታ አማካይ መለኪያ በመቶኛ ምን ያህል እንደሆነ የሚያሳይ መረጃ ይዟል። በመረጃው መሰረት የአንብቦ መረዳት ፈተናውን ከተፈተኑ ተማሪዎች መካከል በግልጽ የቀረበን ሀሳብ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ክፍል ከ76%-100% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 38(18.7%)፣ ከ50%-75% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 71 (35%) እና ከ50% በታች ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 94 (46.3%) ናቸው። አንድምታዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ክፍልን በተመለከተ ከ76%-100% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 85 (41.9%)፣ ከ50%-75% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 45 (22.2%) እና ከ50% በታች ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 73 (35.9%) ሲሆኑ አውዳዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ክፍልን በተመለከተ ደግሞ ከ76%-100% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 98 (48.3%)፣ ከ50%-75% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 59 (29%) እና ከ50% በታች ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 46 (22.7%) መሆናቸውን ከሰንጠረዥ መረጃ መረዳት ይቻላል።

የአንብቦ መረዳት ችሎታ ፈተናው አጠቃላይ ውጤት እንደሚያሳየውም ከ50% በታች ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 68 (33.4%) ሲሆኑ፣ ከ50%-75% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች 98 (48.3%)፣ ከ76%-100% ውጤት ያገኙ ተፈታኞች ደግሞ 37 (18.3%) ናቸው። ከዚህም አንብቦ የመረዳት ችሎታ ፈተናውን የተፈተኑ የተማሪዎች ውጤት መካከለኛ የሚባል እንደሆነ መረዳት ይቻላል።

የተማሪዎች የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ደረጃ

ስለራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ከጥናቱ ተሳታፊዎች የተሰበሰበው መረጃ አማካይና መደበኛ ልይይት በቀጣዩ ሰንጠረዥ ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 2

የተማሪዎች የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ምላሽ አማካይና መደበኛ ልይይት

የመጠይቅ ስኬሎች	የአማካዮች አማካይ*	የድምር አማካይ**	የድምር አማካይ መደበኛ ልይይት
1. የቅድመትግበራ ደረጃ			
1.1. የማቀድና ማለም	3.59	17.94	3.99

ብልሃቶች			
1.2 አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች	3.87	15.49	3.57
2. የትግበራ ደረጃ			
2.1 የማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች	3.47	17.37	3.78
2.2 የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች	3.8	19.24	3.99
2.3 የቁጥጥር ብልሃቶች	3.6	18.00	3.52
2.4 እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች	3.47	13.87	3.37
3. የግለጽብረቃ ደረጃ			
3.1 የግለማበረታቻ ብልሃቶች	3.19	15.95	3.36

* በንኡስ ስኬሉ ውስጥ ያለ የእያንዳንዱ ጥያቄ አማካይ ተደምሮ ለንኡስ ስኬሉ ጥያቄዎች ብዛት ተካፍሎ የተገኘ ውጤት (የንኡስ ስኬሉን ውጤት ከ1-5 ባለ መለኪያ የሚለካ የአማካዮች አማካይ ማለት ነው)።

** ተማሪዎች በንኡስ ስኬሉ ያስመዘገቡት የሁሉም ጥያቄዎች ድምር አማካይ

በሰንጠረዥ 2 በቀረበው መረጃ መሰረት አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች ስኬል ከፍተኛውን (3.87) አማካይ ያስገኘ ነው። በተከታይነት ከፍተኛ አማካይ ያስመዘገበው ስኬል የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች ስኬል ሲሆን ነጥቡም 3.8 ነው። የቁጥጥር ብልሃቶች ስኬል እና የማዋቀርና ማለም ብልሃቶች ስኬል ተቀራራቢነት ያላቸውን አማካይ ነጥቦች (ማለትም 3.6 እና 3.59 በቅደምተከተል) ያስመዘገቡ ስኬሎች ናቸው። የማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች ስኬልና እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች ስኬል ተመሳሳይ አማካይ (3.47) ያስመዘገቡ ናቸው። ዝቅተኛውን አማካይ ውጤት (3.19) የያዘው ደግሞ የግለማበረታቻ ብልሃቶች ስኬል ነው። በዚህ ጥናት የተገኘው አጠቃላይ የመጠይቁ ጥያቄዎች አማካይ (3.57) የተማሪዎቹ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም በመካከለኛ ደረጃ ላይ የሚገኝ መሆኑን ያሳያል።

አንብቦ የመረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ተዛምዶ

የጥናቱ ሶስተኛ ጥያቄ በአሰራ አንደኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታና በራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ተዛምዶ አለ? የሚል ነው። የተማሪዎች የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም በሶስት ደረጃዎች የቀረበ ስለሆነ ይህ ጥያቄ በሶስት ንዑሳን ጥያቄዎች ተከፋፍሎ ቀርቧል። የመጀመሪያው ንዑስ ጥያቄ በቅድመትግበራ ደረጃ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀምና በአሰራ አንደኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል ተዛምዶ አለ? የሚል ነው። ከቅድመትግበራ ደረጃ ተላውጦዎች የማቀድና ማለም ብልሃቶች እና አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸውን ተዛምዶ ለመወሰን በ $P < 0.05$ የስህተት ይሁንታ በባለሁለት ጫፍ ፍተሻ በፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመር ተሰልቶ የተገኘውን ውጤት የሚያሳይ መረጃ በሰንጠረዥ 3 ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 3

የቅድመትግበራ ደረጃ ብልሃቶች አጠቃቀምና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ተዛምዶ በፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመር

ተላውጦዎች	የተዛምዶ መወሰኛ ኮኔፊሽንት					
	1	2	3	4	5	6
1. የማቀድና ማለም ብልሃቶች አጠቃቀም	-					
2. አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀም	.427**	-				
3. አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ	.127	.160*	-			
4. አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ	.082	.124	.571**	-		
5. አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ	.048	.115	.621**	.467**	-	
6. አንብቦ የመረዳት ክህሊ	.098	.165*	.880**	.765**	.833**	-

** $p < 0.01$; * $p < 0.05$ ናሙና=203

በሰንጠረዥ 3 የቀረበው መረጃ በአንብቦ መረዳት ችሎታ ክፍሎች መካከል ከመካከለኛ($r=.467$) እስከ ከፍተኛ ($r=.88$) የሚደርስ ተዛምዶ መኖሩን የሚያሳይ ቢሆንም በዋና ተላውጦዎቹ መካከል ያለው ግንኙነት ግን ዝቅተኛ መሆኑን የሚያመለክት ነው። በማቀድና ማለም ብልሃቶች አጠቃቀም እና በተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ መካከል የታየው የተዛምዶ መጠን በቅደምተከተል .127፣ .082፣ .048 ሲሆን በተላውጦዎቹ መካከል የታየው የባህሪ ተጋርቶም .16%፣ .67%፣ .23% ነው። የሰንጠረዥ መረጃ የተማሪዎች አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያለው ተዛምዶ በቅደምተከተል .160፣ .124፣ .115፣ መሆኑን ሲያሳይ የባህሪ ተጋርቶውም 2.56%፣ 1.54%፣ 1.32% መሆኑን አሳይቷል። እንዲሁም የቅድመትግብራ ራስመር መማር ብልሃቶች በሆኑት የማቀድና ማለም ብልሃቶች አጠቃቀምና አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀም እና አንብቦ የመረዳት ክህሎት መካከል የታየው የተዛምዶ መጠን በቅደምተከተል .098 እና .165 ሲሆን በተላውጦዎቹ መካከል የታየው የባህሪ ተጋርቶም .96%፣ እና 2.72% ነው።

ሰንጠረዥ 4

የትግበራ ደረጃ ብልሃቶች አጠቃቀምና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ተዛምዶ በፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመር

ተላውጦዎች	የተዛምዶ መወሰኛ ኮሌሽንት							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. የማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች አጠቃቀም	-							
2. የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀም	.545**	-						
3. የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም	.476**	.493**	-					
4. እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች አጠቃቀም	.370**	.472**	.377**	-				
5. አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ	.030	.141*	.320**	.197**	-			

6. አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ	.026	.186**	.184**	.120	.571**	-	
7. አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ	-.116	.126	.166*	.099	.621**	.467**	
8. አንብቦ የመረዳት ክሂል	-.011	.172*	.251**	.142*	.880**	.765**	.833**

* $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; ናሙና=203

በሰንጠረዥ 4 የቀረበው መረጃ የትግበራ ደረጃ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ተላውጦዎች ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸው ተዛምዶ የተለያዩ መሆኑን ያሳያል። የማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያለው ተዛምዶ በቅደምተከተል .030፣ .026፣ .116 ሲሆን የባህሪ ተጋርቶ መጠኑም 0.09%፣ 0.07%፣ 1.86% ነው። ይህም የሚያሳየው በማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች አጠቃቀም እና በጥገኛ ተላውጦዎቹ መካከል ግንኙነት አለመኖሩን ነው። የተማሪዎች በማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች በመጠቀም ንባብን ማካሄድ በአንብቦ መረዳት ችሎታቸው ላይ የሚያሳድረው ተጽዕኖ አለመኖሩን መረጃው ያመለክታል።

የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸው ተዛምዶ መጠን በቅደምተከተል .141፣ .186፣ .126 ሲሆን የባህሪ ተጋርቶ መጠኑም 1.97%፣ 3.46%፣ 1.59% ነው። በዚህ መረጃ መሰረት የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታና ከተማሪዎች አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸው ተዛምዶ በቅደምተከተል $NP < 0.05$ እና $P < 0.01$ የስህተት ይሁንታ ጉልህ እንደሆነ የተገለጸ ሲሆን ከተማሪዎች አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ግን ግንኙነት እንደሌለው ተመልክቷል። የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀም ከጥቅሉ የተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ክሂል ጋር ያላቸው ተዛምዶ መጠን .172 ሲሆን የባህሪ ተጋርቶ መጠኑም 2.96% ነው። ይህ ተዛምዶ $NP < 0.05$ የስህተት ይሁንታ ጉልህ እንደሆነ የተገለጸ ነው።

የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር በቅደምተከተል .320፣ .184፣ .166 የተዛምዶ መጠን እንዲሁም 10.24%፣ 3.39%፣ 2.76% የባህሪ ተጋርቶ መጠን አሳይቷል። የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም ከአንብቦ የመረዳት ክሂል ጋር .251 የተዛምዶ መጠንና 6.3% የባህሪ ተጋርቶ መጠን አሳይቷል። በመረጃው መሰረት የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታና አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያሳየው ተዛምዶ በ $P < 0.01$ የስህተት ይሁንታ፤ እንዲሁም ከተማሪዎች አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያሳየው ተዛምዶ በ $P < 0.05$ የስህተት ይሁንታ በስታቲስቲክስ ጉልህ እንደሆነ ተመላክቷል። ይህም የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም ከ11ኛ ክፍል ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ተዛምዶ እንዳለው የሚያሳይ ነው።

በሰንጠረዥ 4 የቀረበው መረጃ እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ያለው ተዛምዶ ጉልህነት እንደሌለው ያሳያል። በሰንጠረዥ መረጃ መሰረት እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር በቅደምተከተል .197፣ .120፣ .099 የተዛምዶ መጠንና 3.88%፣ 1.44%፣ 0.98% የባህሪ ተጋርቶ መጠን አሳይቷል። ይኸው ተላውጦ ከአንብቦ የመረዳት ክሂል ጋር .142 የተዛምዶ መጠንና 2.02% የባህሪ ተጋርቶ መጠን አሳይቷል። በመረጃው መሰረት እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ ጋር ብቻ ያሳየው ተዛምዶ በ $P < 0.01$ የስህተት ይሁንታ ጉልህ እንደሆነ ቢቀርብም ከሌሎቹ ጥገኛ ተላውጦዎች ጋር ግንኙነት እንደሌለው መረዳ ይቻላል። ይህ የተዛምዶ መጠን የሚያሳየው በዋና ተላውጦዎቹ መካከል ጉልህ ግንኙነት አለመኖሩን ነው።

ከላይ ከቀረበው መረጃ መረዳት የሚቻለው ከትግበራ ደረጃ ብልሃቶች ውስጥ የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀምና የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸው ግንኙነት አነስተኛ መሆኑን፤ እንዲሁም የማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች አጠቃቀምና እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ግንኙነት የሌላቸው መሆኑን ነው።

ሰንጠረዥ 5

የጽብረታ ደረጃ ብልሃቶች አጠቃቀምና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ተዛምዶ

ተላውጦዎች	የተዛምዶ መወሰኛ ኮሌሌሽንት				
	1	2	3	4	5
1. የግለማበረታቻ ብልሃቶች አጠቃቀም	-				
2. አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ	-.098	-			
3. አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ	-.092	.571**	-		
4. አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ	-.166*	.621**	.467**	-	
5. አንብቦ የመረዳት ክህሊ	-.149*	.880**	.765**	.833**	-

*p<0.05; **p<0.01; ናሙና=203

በሰንጠረዥ 5 የቀረበው መረጃ የጽብረታ ደረጃ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ተላውጦዎች ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ያላቸውን ተዛምዶ የሚያሳይ ሲሆን በመረጃው መሰረትም የግለማበረታቻ ብልሃቶች አጠቃቀም ከጥገኛ ተላውጦዎቹ ጋር ያለው ተዛምዶ ጉልህነት የሌለው መሆኑን መረዳት ይቻላል።

የግለማበረታቻ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር በቅደምተከተል -.098፣ -.092፣ -.166 የተዛምዶ መጠንና 0.96%፣ 0.84%፣ 2.76% የባህሪ ተጋርቶ መጠን አሳይቷል። የግለማበረታቻ ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ብቻ ያሳየው ተዛምዶ በP<0.05 የስህተት ይሁንታ ጉልህ እንደሆነ ቢቀርብም ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታና አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ግንኙነት እንደሌለው ተመልክቷል። በግለማበረታቻ ብልሃቶች አጠቃቀምና በተማሪዎች አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ መካከል የተገኘው አነስተኛ ተዛምዶም የግንኙነቱ አቅጣጫ አሉታዊ ነው።

ይህ መረጃ በንዑስ ተላውጦዎች መካከል ያለውን ተዛምዶ የሚያሳይ ሲሆን በዋናዎቹ ተላውጦዎች መካከል ያለውን ጥቅል ተዛምዶ ለመመርመር በፒርሰን ኮሌሌሽን በተደረገ የተዛምዶ ፍተሻ የተገኘው ውጤት ደግሞ በሰንጠረዥ 6 ቀርቧል።

ሰንጠረዥ 6

የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀምና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ተዛምዶ በፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመር

ተላውጦዎች	የተዛምዶ መወሰኛ ኮሌሌሽንት	
	1	2
1. አንብቦ የመረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተና አጠቃላይ ውጤት	-	.135
2. የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መጠይቅ አጠቃላይ ውጤት	.135	-

ናሙና=203

በሰንጠረዥ 4 የቀረበው መረጃ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ያለውን ተዛምዶ ለመወሰን በፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመር ተሰልቶ የተገኘውን ውጤት የሚያሳይ ነው። መረጃው በሁለቱ ተላውጦዎች መካከል ግንኙነት አለመኖሩን የሚያመለክት ነው። ይኸውም በአንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል የተመዘገበው የተዛምዶ መጠን .135 ሲሆን የባህሪ ተጋርቶ መጠኑ ደግሞ 1.82% መሆኑን መረጃው ያሳያል። የተገኘው ውጤት ስታቲስቲካዊ ጉልህነት የሌለው መሆኑ የሚያመለክተው በራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀምና በተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል ግንኙነት አለመኖሩን ነው። ይህም የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ለተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንድምታዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና አውዳዊ ፍቺን አንብቦ የመረዳት ችሎታ ያለው አስተዋጽኦ ጉልህ አለመሆኑን የሚያሳይ ነው።

ማብራሪያ

የ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ በምን ደረጃ ላይ እንደሆነ ለሚጠይቀው የጥናቱ ጥያቄ የፈተናው አማካይ ውጤት (56.65%) እና የውጤት ስርጭቱ አብዛኞቹ ተማሪዎች

አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው አማካይ (መካከለኛ) እንደሆነ ያሳያል። በዚህ ጥናት የተገኘው ውጤት የተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታን በተመለከተ በክለሳ ድርሳናት ውስጥ ከተጠቀሱት ጥናቶች (ማስተዋል፣ 1989 ዓ.ም.፣ ሰይድ፣ 2007ዓ.ም.፣ ተስፋዬ፣ 2001 ዓ.ም.፣ Sileshi, 2007; Bekele, 2013፣ Piper, 2010) ውጤት ጋር ስምምነት የሌለው ሆኗል።

በሁሉም የቅድመ-ትግበራ ራስ-መር ብልሃቶች አጠቃቀምና አንብቦ የመረዳት ችሎታ ክፍሎች መካከል የታየው ተዛምዶ አነስተኛ የሚባል (Pallant, 2011) ነው። የጥናቱ መረጃ የተማሪዎች የማቀድና ማለም ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ተዛምዶ እንደሌለው ያሳያል። የጥናቱ ተሳታፊዎች አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀምም ቢሆን ከአንብቦ መረዳት ችሎታቸው ጋር ያሳያው ተዛምዶ ጉልህነት የሌለው ነው። በድምሩ የቅድመ-ትግበራ የራስ-መር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር ተዛምዶ እንደሌለው ከተገኘው የመረጃ ትንተና መረዳት ይቻላል። ይህም የሚያሳየው የተማሪዎች የማቀድና ማለም ብልሃቶች አጠቃቀም እና አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀም ለተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ለማዳበር ያላቸው አስተዋጽኦ ጉልህ አለመሆኑን ነው።

በቅድመ-ትግበራ ደረጃ፣ በትግበራ ደረጃ እና በጽብረታ ደረጃ ተከፋፍሎ የቀረበው የራስ-መር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ከተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ጋር የጎላ ተዛምዶ አላሳየም። ከማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀምና የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም በስተቀር ሌሎቹ በሶስቱ ደረጃዎች የቀረቡት ተላውጦዎች በሙሉ ከተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ጋር ተዛምዶ እንደሌላቸው የመረጃ ትንተናው አሳይቷል። ከዚህ በተጨማሪ በራስ-መር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም እና በተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል የታየው የተዛምዶ መጠን ($r=.135$) ስታቲስቲካዊ ጉልህነት የሌለው መሆኑ የሚያመለክተው በራስ-መር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም እና በተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል ግንኙነት አለመኖሩን ነው። ይህም የተማሪዎች ራስ-መር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ለተማሪዎች አንብቦ በግልጽ የቀረበን ሀሳብ የመረዳት ችሎታ፣ አንብቦ አንድምታዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ እና አንብቦ አውዳዊ ፍችን የመረዳት ችሎታ ያለው አስተዋጽኦ ጉልህ አለመሆኑን የሚያሳይ ነው።

የዚህ ጥናት ግኝት በራስመር መማር ብልሃቶች እና በተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል ተዛምዶ ካገኙ ቀደምት ጥናቶች (Bekele, 2013; Piercey, 2013; Sardareh, Saad & Boroomand, 2012; Schunk, 2003; Tobing, 2013) ጋር የተለየ ሲሆን፤ በተላውጦቻቸው መካከል ተዛምዶ እንደሌለ ከገለጹት ቀደምት ጥናቶች (Cosentino, 2017; Shang, 2010; Turan & Konan, 2012) ጋር ደግሞ ተመሳሳይነት ያለው ነው።

መደምደሚያና አስተያየት

የተማሪዎችን በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ያላቸውን ተዛምዶ መፈተሽ ዋና ዓላማው የነበረው ይህ ጥናት በ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ተዛምዶ መኖሩን፣ የ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምን ደረጃ ላይ እንደሚገኝ እና የ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ምን ደረጃ ላይ እንደሆነ ለሚጠይቁ መሰረታዊ የምርምር ጥያቄዎች መልስ አስገኝቷል።

ከጥናቱ ተሳታፊዎች በአንብቦ መረዳት ችሎታ መለኪያ ፈተና እና የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም የጽሁፍ መጠይቅ የተሰበሰበውን መረጃ አማካይና መደበኛ ልይይት በመጠቀም በገላጭ ስታቲስቲክስ እንዲሁም ፐርሰን ፕሮዳክት ሞመንት ኮሪሌሽን በመጠቀም በተንባይ ስታቲስቲክስ በመተንተን በተገኘው ውጤት መሰረት የተደረሰባቸው መደምደሚያዎች እንደሚከተለው ቀርበዋል።

የዚህ ጥናት የመጀመሪያ ጥያቄ «የ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ ምን ደረጃ ላይ ነው?» የሚል ሲሆን፤ የፈተናው አማካይ ውጤት (56.65%) እና የውጤት ስርጭቱ አብዛኞቹ ተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታቸው መካከለኛ እንደሆነ አሳይቷል።

የተማሪዎቹ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ምን ደረጃ ላይ እንደሆነ ለሚጠይቀው የጥናቱ ሁለተኛ ጥያቄ መልስ ለማግኘት ተማሪዎች ለመጠይቁ ጥያቄዎች የሰጡዋቸውን ምላሾች አማካይ በመጠቀም የስኬሎች እና ጥያቄዎች አማካይ ውጤት ላይ ትንተና ተደርጓል። ከመረጃ ትንተናው የተገኘው ውጤት የተማሪዎቹ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም አማካይ ውጤት በቅድመትግበራ ደረጃ 3.73፣ በትግበራ ደረጃ 3.59 እና በግለጽ-ብረቃ ደረጃ 3.19 መሆኑን ያሳያል። ይህ በሶስቱ ደረጃዎች የተመዘገበው ተናጠላዊ ውጤት ሲሆን

አጠቃላይ የመጠይቁ ጥያቄዎች አማካይ (3.57) የተማሪዎቹ የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም በመካከለኛ ደረጃ ላይ የሚገኝ መሆኑን ያሳያል።

በመጨረሻም «በ11ኛ ክፍል አማርኛ ቋንቋ አፍፈት ተማሪዎች በአማርኛ ቋንቋ አንብቦ የመረዳት ችሎታና በራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም መካከል ተዛምዶ አለ?» ለሚለው የጥናቱ ሶስተኛ ጥያቄ በፒርሰን የተዛምዶ መወሰኛ ቀመር በመጠቀም በዋነኞቹና በንዑስ ተላውጦዎች መካከል ያለው ተዛምዶ ተፈትሾ የማስታወስና ሽምደዳ ብልሃቶች አጠቃቀምና የቁጥጥር ብልሃቶች አጠቃቀም ብቻ ከተማሪዎቹ አንብቦ የመረዳት ችሎታ ክፍሎች ጋር ተዛምዶ ሲያሳዩ የማቀድና ማለም ብልሃቶች አጠቃቀም፣ አካባቢን የማዘጋጃ ብልሃቶች አጠቃቀም፣ የማደራጀትና ማዋቀር ብልሃቶች አጠቃቀም፣ እገዛ የመጠየቅ ብልሃቶች አጠቃቀም እና የግለማበረታቻ ብልሃቶች አጠቃቀም ከአንብቦ የመረዳት ችሎታ ክፍሎች ጋር ተዛምዶ አላሳዩም። በጥቅሉ በራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም እና በተማሪዎች አንብቦ የመረዳት ችሎታ መካከል የታየው የተዛምዶ መጠን (r=.135) ስታቲስቲካዊ ጉልህነት የለውም።

በጥናቱ ተላውጦዎች መካከል ጉልህ ተዛምዶ ላለመገኘቱ የተጠኚዎች ማንነትና የጥናቱ አውድ የተለየ መሆን ምክንያት ሊሆን ይችላል። ይህ ጥናት በተጠናበት አውድ ተደጋጋሚ ጥናቶችን በማድረግ የጥናቱን ውጤት ማረጋገጥ ያስፈልጋል። በዚህ ጥናት አውድ ብቻ ሳይሆን በተለያዩ አውዶች የተላውጦዎቹን ተዛምዶ ለመፈተሽ በተደረጉ ጥናቶች የተገኘው ውጤት የተለያየ በመሆኑ ተጨማሪ ጥናቶችን መስራት በተላውጦዎቹ መካከል ያለውን ግንኙነት በጥራት ለመገንዘብ ይጠቅማል። የራስመር መማር ብልሃቶች አጠቃቀም ከአንብቦ መረዳት ችሎታ በተጨማሪ ከሌሎች ክሂሎች ጋር ያለውን ተዛምዶ መፈተሽ ስነ-ምህርታዊና ንድፈ.ሀሳባዊ ጠቀሜታ ይኖረዋል።

ዋቢ ጽሁፎች

ማስተዋል ውበቱ (1989 ዓ.ም.)። የክፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች በአማርኛ አንብቦ የመረዳት ችሎታ፣ በአዲስ አበባ በሚገኙ በአራት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት-ቤቶች የ11ኛ ክፍል ተማሪዎች ላይ የተካሄደ ጥናት (የሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ ጥናት)። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ አዲስ አበባ።

ሰይድ ይመር (2007 ዓ.ም.)። የአማርኛ ቋንቋ አፍፈት ሕጻናት የማንበብ አቀላጥፎሽ፣ አንብቦ የመረዳት ችሎታ እና የማንበብ

ለመዳና መማሪያ ክባቢ ተላውጦዎች ተዛምዶ (በአማራ ክልል ከደቡብ ወሎ ዞን የተመረጡ አራተኛ ክፍል ተማሪዎች) (የዶክትሬት ዲግሪ ማሟያ ጥናት)። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ አዲስ አበባ።

ተስፋዬ ወ/ሚካኤል (2001 ዓ.ም.)። የ2ኛ ደረጃ ተማሪዎች በአማርኛ አንብቦ የመረዳት ችሎታ በተመረጡ የአዲስ አበባ 2ኛ ደረጃ ትምህርት-ቤቶች (የሁለተኛ ዲግሪ ማሟያ ጥናት)። አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ አዲስ አበባ።

Alderson, J. C. (2000). *Assessing Reading*. Cambridge: Cambridge University Press.

Alidou H. (2007). Towards quality education: The language factor. 2nd Africa Region Education Capacity Development Workshop “*Country Leadership and Implementation for Results in the EFA-FTI Partnership*”. Tunis. Retrieved from <http://www.siteresources.worldbank.org/intafrregtopeducation/>

Bekele Birhanie (2013). A study of self-regulated learning strategies as predictors of critical reading. *Educational Research and Reviews*, 8(21), 1961-1965.

Bembenutty, H.; White, M. C.; & Velez, M. (2015). Developing Self-regulation of Learning and Teaching Skills Among Teacher Candidates. *Springer Briefs in Education*. doi: 10.1007/978-94-017-9950-8_2

Berhanu Bogale, Heugh, K., Benson, C., & Mekonnen Alemu (2009). Language determination in Ethiopia: What medium of instruction? In Svein Ege, Harald Aspen, Birhanu Teferra and Shiferaw Bekele (Eds.), *Proceedings of the 16th International Conference of Ethiopian Studies*. Trondheim. Retrieved from <http://portal.svt.ntnu.no/sites/ices16/Proceedings/Volume/204/BerhanuBogale-LanguageDeterminationinEthiopia.pdf>

Blachowicz, C., & Ogle, D. (2008). *Reading comprehension: Strategies for independent learners* (2nd ed.). New York, NY: The Guilford Press.

- Chae, Jin Hee, (2019). "Efficacy of Self-regulation Strategy on Reading Comprehension Development for Students with Reading Difficulties". *Culminating Projects in Special Education*. 77.
https://repository.stcloudstate.edu/sped_etds/77
- Cekiso, M., (2012). Effects of strategy instruction on the reading comprehension and strategy awareness of Grade 11 English Second Language learners in the Eastern Cape. *Reading & Writing*, 3(1), 1-8.
doi:10.4102/rw.v3i1.23
- Cosentino, C. L. (2017). *The effects of self-regulation strategies on reading comprehension, motivation for learning, and self-efficacy with struggling readers* (Doctoral dissertation). Western Connecticut State University.
- Krashen, S. D. (2004). *The power of reading: Insights from the research* (2nd ed.). Westport, Connecticut: Libraries Unlimited.
- Lynch, J. (2002). Parents' self-efficacy beliefs, parents' gender, children's reader self-perceptions, reading achievement and gender. *Journal of Research in Reading*, 25 (1), 54-67. doi:10.1111/1467-9817.00158
- Menaka, B. & Jebaraj J.S. (2017). Reading comprehension in relation to academic achievement in English among higher secondary students. *International Journal of Research - Granthaalayah*, 5(5), 113- 117.
- Nejadihassan, S., & Arabmofrad, A. (2016). A Review of relationship between self-regulation and reading comprehension. *Theory and Practice in Language Studies*, 6(4), 835-842. doi:
<http://dx.doi.org/10.17507/tpls.0604.22>
- Neufeld, P. (2005). Comprehension instruction in content area classes. *The Reading Teacher*, 59(4), 302—312.
doi:10.1598/RT.59.4.1

- Nilson, L.B. (2013). *Creating self-regulated learners: Strategies to strengthen students' self-awareness and learning skills*. Virginia: Stylus Publishing, LLC
- Pallant, J. (2011). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS*(4th ed.). Maidenhead: Open University Press
- Panadero, E. (2017). A Review of self-regulated learning: Six models and four directions for research. *Frontiers in Psychology, 8*(422), 1-28. doi:10.3389/fpsyg.2017.00422
- Panadero, E., & Alonso-Tapia, J. (2014). How do students self-regulate? Review of Zimmerman's cyclical model of self-regulated learning. *Anales de Psicología, 30*(2), 450-462. doi:10.6018/analesps.30.2.167221
- Parker, R. (2016). *The contribution of self-regulation to reading comprehension in adolescent learners* (Doctoral dissertation). Louisiana State University.
- Piercey, R. R. (2013). *Reading self-efficacy in early adolescence: Which measure works best?* (Doctoral dissertation). University of Kentucky. Retrived from https://sites.education.uky.edu/motivation/files/2013/09/Piercey_Dissertation_71813.pdf
- Piper, B. (2010). *Ethiopia early grade reading assessment: Data analysis report: Language and early learning*. RTI International: USAID/Ethiopia.
- Sardareh, S. A., Saad, M. R., & Boroomand, R. (2012). Self-Regulated Learning Strategies (SRLS) and academic achievement in pre-university EFL learners. *California Linguistic Notes, 37*(1), 1-35.
- Schunk, D. H. (2003). Self-efficacy for reading and writing: Influence of modeling, goal setting, and self evaluation. *Reading and Writing Quarterly, 19*, 159-172. Retrived from <http://www.tandf.co.uk/journals/>
- Shang, H. (2010). Reading strategy use, self-efficacy and EFL reading comprehension. *The Asian EFL Journal*

Quarterly, 12(2), 18-42 Retrieved from <http://www.asian-efl-journal.com>

- Sileshi Kassahun (2007). *An investigation of preparatory students' reading comprehension abilities with reference to Yekatit 12 preparatory school*. (Master's thesis). Addis Ababa University, Addis Ababa.
- Tobing, I. (2013). *The relationship of reading strategies and self-efficacy with the reading comprehension of high school students in Indonesia*. (Doctoral dissertation). University of Kansas, Kansas.
- Turan, S., and Konan, A. (2012). Self-Regulated Learning Strategies Used in Surgical Clerkship and the Relationship with Clinical achievement. *Journal of Surgical Education*, 69(2), 218-225. doi:10.1016/j.jsurg.2011.09.003
- Zimmerman, B. (1989). A social cognitive view of self-regulated academic learning. *Journal of Educational Psychology*, 81(3), 329-339.
- Zimmerman, B. (1990). Self-regulated learning and academic achievement: An overview. *Educational Psychologist*, 25(1), 3-17.
- Zimmerman, B. J., & Martinez-Pons, M. (1986). Development of a structured interview for assessing student use of self-regulated learning strategies. *American Educational Research Journal*, 23(4), 614-628.
- Zimmerman, B. J., & Martinez-Pons, M. (1990). Student differences in self-regulated learning: Relating grade, sex, and giftedness to self-efficacy and strategy use. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 51-59.
- Zimmerman, B. J., & Moylan, A. R. (2009). Self-regulation: Where metacognition and motivation intersect. In D. Hacker; J. Dunlosky and A. Graesser (Eds.), *Handbook of Metacognition in Education*. (pp. 299-316). New York. Taylor & Francis.